

Handläggare: Örjan Lönngren
Telefon: 08 508 28 173

Till
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
2012-05-22 p 13

Klimat- och energistrategi för Stockholms län

Remiss från Kommunstyrelsen, diarienummer KS 314-331-2004

Förvaltningens förslag till beslut

1. Avstyrka att kommunstyrelsen antar länsstyrelsens Klimat- och energistrategi för Stockholms län
2. Justera beslutet omedelbart.

Gunnar Söderholm
Förvaltningschef

Gustaf Landahl
Avdelningschef

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat KSLs uppmaning till länets kommuner att anta Länsstyrelsens "Klimat- och energistrategi för Stockholms län". Strategin innehåller fem klimatrelaterade mål. Förvaltningens bedömning är att två av målen blir omöjliga att nå, och föreslår därför nämnden att rekommendera Kommunstyrelsen att inte anta Klimat- och energistrategi för Stockholms län.

Bakgrund

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har fått på remiss ”Rekommendation att anta Klimat- och energistrategi för Stockholms län” (bilaga 1). Remisstiden sträcker sig till den 26 maj 2012.

Länsstyrelsen har på regeringens uppdrag utarbetat en klimat- och energistrategi för Stockholms län. Strategin är avsedd att fungera som länets strategi, inte enbart Länsstyrelsens. Den är inget handlingsprogram utan behöver kompletteras med konkreta åtgärdsdokument.

Strategin utgår från fem regionala mål som fångar klimatutmaningen utifrån olika perspektiv med minskade utsläpp, minskad energianvändning och förnybara energikällor i fokus. Sex åtgärdsområden har valts ut för att nå målen.

För att målsättningen med strategin ska nås behöver konkreta handlingsplaner, program och åtgärder arbetas fram av berörda aktörer. KSL föreslår att det kommunala ansvaret som följer av strategin kopplas till det regionala miljömålsarbetet och att det Regionala miljömålsrådet får i uppgift att bistå kommunerna i genomförandet av strategin.

Uppföljningen kopplas till Länsstyrelsens årliga uppföljning av miljö kvalitetsmålen som rapporteras till Naturvårdsverket.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen finner att målen är utformade utifrån ett beräkningssätt som skiljer sig betydligt från Stockholms stad beräkningssätt. Stockholms stad beräknar energianvändning utifrån uppskattad energianvändning (konsumtionsperspektiv) med LCA (livscykelanalys) och där den handlande sektorn ingår. Länsstyrelsen använder statistik enligt RUS (regional utsläppsstatistik) som beräknar enligt produktionsperspektiv på energiförsörjning (värme och el), konsumtionsperspektiv på transporter och dessutom direkta utsläpp från avfall, avlopp, lösningsmedel och tarmgaser från djur inom lantbruket. Detta gör att stadens redan beslutade klimatmål inte är jämförbara med Länsstyrelsens mål.

Stockholms stads beräkningssätt beskrivs i rapporten *Stockholms stads utsläppsberäkningar av växthusgaser* som Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkände den 27 augusti 2009. Vid nämnden 17 januari 2012 godkändes vissa justeringar av beräkningsmetodik enligt ärende 27 *Rapportering av energianvändning och utsläpp av växthusgaser 2011 samt ny beräkningsmetodik*.

Kommentarer av målen i Länsstyrelsens klimat- och energistrategi

Mål 1

Länets utsläpp av växthusgaser utanför handeln med utsläppsrätter minskar med 25 procent till år 2020 jämfört med år 2005. Verksamheter som regleras av handel med utsläppsrätter minskar samtidigt sina utsläpp med 30 procent till år 2020.

I Stockholms stad omfattas hela fjärrvärmen, med Fortums samtliga anläggningar, av handeln med utsläppsrätter. Utanför handeln med utsläppsrätter finns då enligt Länsstyrelsens strategi: transportsektorn 70 % av utsläppen (transporter + arbetsmaskiner), egen uppvärmning, panncentraler och övrig energiförsörjning 18 % samt lösningsmedel, jordbruk, avfall och avlopp 12 %. Däremot ingår inte elanvändning som i stadens beräkningar uppgår till 20 % av utsläppen.

Åtgärder inom egen uppvärmning och panncentraler är marginell då vi i Stockholm har totalt endast ett par tusen oljepannor i drift, varav många enbart som spetsvärme kalla dygn. Enligt förvaltningens beräkningar är utsläppen från denna sektor 40 000 ton eller 3½ procent av det som omfattas av målet.

För att nå Länsstyrelsens mål om en minskning med 25 % blir det således nästan uteslutande åtgärder inom transportsektorn och arbetsmaskiner som måste genomföras. Det bör också observeras att utsläppsminskningen är nominell och inte per invånare, vilket ytterligare skärper kraven i en växande stad. Målet omräknat med hänsyn tagen till befolkningsutvecklingen framöver skulle motsvara en minskning av utsläppen med 38 % per invånare! Utsläppen från vägtrafiken beräknas uppgå till 999 000 ton och från arbetsmaskiner 119 000 ton.

Förvaltningens bedömning är att målet kan uppnås enbart om mycket omfattande åtgärder vidtas inom vägtrafiken och som ger effekt inom åtta år. Målet förutsätter en minskning av utsläppen från vägtrafiken med närmare fyrtio procent per invånare, vilket är nära fem gånger mer än vad som uppnåtts de senaste tio åren. Utbyggnad av kollektivtrafiken kan klara den ökande befolkningen, men knappast mer. För att minska utsläppen måste stora satsningar göras för att få bilister att övergå till cykel samt att andelen miljöbilar ökar betydligt snabbare än vad som

hittills skett. Alternativt måste åtgärder vidtas som minskar antalet bilar i trafiken med en fjärdedel.

Förvaltningen bedömer således att en minskning med 25 % utanför den handlande sektorn inte är möjlig att uppnå.

Minskningen av utsläppen från handlande sektorn med 30 % bör uppnås med Fortums åtgärder med halvering av kolet i det koleldade kraftvärmeverket i Värtan, KVV6.

Mål 2

Regionens energianvändning är 20 procent effektivare år 2020 jämfört med år 2008, mätt i energiintensitet (tillförd energi per BNP-enhet i fasta priser).

Förvaltningen finner att målet inte kan få någon lokal motsvarighet eftersom det inte finns BNP på kommunalnivå.

Under perioden 2000 – 2010 har energianvändning legat relativt oförändrad på samma nivå. Om energianvändningen stannar på samma nivå som de senaste tio åren måste BRP öka med 25 %. Perioden 1996 – 2008 ökade BRP med 90 % i Stockholms län.

Förvaltningen bedömer att målet kommer att kunna uppnås i länet.

Det är dock omöjligt för staden att översätta mål 2 till ett mål bara för Stockholm eftersom det saknas uppgifter om BNP i kommuner. Målet blir därför endast ett läns mål som länsstyrelsen, kommunerna, mfl har ett gemensamt ansvar för.

Mål 3

De klimatpåverkande utsläpp som energianvändningen ger upphov till minskar med 30 procent per invånare till år 2020 (ton CO₂-ekvivalenter) jämfört med år 2005 och med 40 procent till år 2030.

Målet bör kunna uppnås i Stockholms stad då det är beräknat per invånare och den handlande sektorn ingår. Någon gång mellan 2025 och 2030 torde KVV6 tas ur drift och därmed försvinner allt kol från fjärrvärmesystemet.

Mål 4

År 2020 är 20 procent av energianvändningen i transportsektorn förnybar.

Tågtrafiken utgör en förhållandevis liten del av transportsektorns energianvändning. Så även med en utbyggd tågtrafik måste ökningen av biobränsleanvändningen i stort sett ske inom vägtrafiken. År 2010 var 7,5 % av energianvändningen i transportsektorn förnybar i Stockholms stad.

Förvaltningens bedömning är att målet är mycket svårt att nå även med omfattande åtgärder. Andelen bilar som drivs med förnybara bränslen skulle behöva tredubblas på åtta år. Under senare år har utvecklingen snarare varit att snåla diesel- och bensinbilar ökat sin andel. Även om nuvarande miljöbilsdefinition skärps så tar det flera år innan det ger utslag i fordonsparken. En förändrad definition torde också behöva kombineras med ökade incitament om de ännu bättre miljöbilarna ska väljas av konsumenterna.

Mål 5

Energiproduktionen i länet sker år 2020 till 90 procent med förnybara bränslen, spetslastproduktion oräknad. År 2030 sker den till 100 procent med förnybara bränslen.

Målet uppnås om Fortum följer offentliggjorda planer för konvertering om minst en halvering av kolet i KVV6 samt att en avveckling av verket sker senast 2029, vilket får anses som troligt.

Sammanfattande slutsats om vad som kan uppnås inom kommungränsen:

Målen i Klimat- och energistrategi för Stockholms län är inte direkt överförbara till stadens klimatmål p.g.a. olika betraktelsesätt för beräkningar. Stadens klimat- och energieffektiviseringsarbete bidrar verkningsfullt mot uppfyllelse av de regionala målen. Dock finner förvaltningen att två av de fem målen är orealistiska att uppnå, vilka de även torde vara för övriga kommuner i länet. Ouppnåeliga mål riskerar att uppfattas som oseriösa och därmed kontraproduktiva. Ska klimat- och energieffektiviseringsarbetet påskyndas bör målen vara utmanande, men möjliga att uppnå inom utsatt tid.

SLUT

Bilaga: Klimat- och energistrategi för Stockholms län [Rapport 2012:10]